

Z. Duurzaam én goedkoop alternatief voor de minder handige mens

Reparatie voor noppes

In een Repair Café vind je geen kroegtijgers, maar handige Harries en Henriëttes. Die herstellen er gratis kapotte huisraad, apparatuur, fietsen en kleding.

ANTON DAMEN

Het koffiezetapparaat is kauduk, de band plat, de heggenchaar bot, de stofzuiger weigert te zuigen, of het klokje thuis tikt niet meer. Weggooien en snel een nieuwe kopen dus? Welnee. In het Repair Café dat regelmatig in buurthuis, biebof kerk de deuren opent, zitten handige vrijwilligers te popelen om zich op jouw defecte spul te storten: duurzaam en goedkoop tegelijkertijd.

Het idee komt uit de koker van Martine Postma. In 2009 organiseerde zij in Amsterdam-West samen met wat handige vrienden het eerste Repair Café. De zenuwen of er wel iemand zou komen opdagen, was in één klap weg toen ze om de hoek een mevrouw met twee enorme boodschappentassen vol huisraad zag slepen. „In totaal hadden we die eerste keer zo'n tachtig reparaties”, vertelt Postma. „Dat het fenomeen daarna nog veel groter zou worden, had ik destijds niet voor mogelijk gehouden. Oorspronkelijk mikte ik op één Repair Café per provincie.”

Dat liep anders. Inmiddels zijn er alleen in Nederland al 550 bij de stichting Repair Café aangesloten 'vestigingen', van West-Kapelle tot Oosterwolde. Daar komen vergelijk-

bare initiatieven die zich 'repareer-café' of 'kluscafé' noemen en vaak eens bovengenoemd. Internationaal boekt Postma's idee eveneens terreinwinst, want ook in Honolulu en in Reykjavik kun je de defecte Senseo aan de zorg van een vrijwilliger toevertrouwen. Maar het beste café is natuurlijk dat om de hoek: check dus de kaart op repaircafe.org waar dat voor jou is.

Klaar terwijl u wacht

Een Repair Café is niet alleen geen echt café (de koffie en thee zijn er gratis), het is ook géén werkplaats en géén winkel. Misschien wel de belangrijkste 'spelregel' is dat je als klant ook bij de reparatie blijft. Heel bewust, legt Postma uit. „Dan zie je

met eigen ogen hoe eenvoudig repareren kan zijn. De meesten van ons hebben daar geen flauw benul van. Het automatisme is: is iets stuk, dan koop je het nieuw. Maar je hoeft maar één keer te zien dat een apparaat gewoon open kan en dat je meer kunt dan je zelf misschien dacht. In veel gevallen hoeft er niet eens iets gerepareerd te worden. Vaak is wat aandacht en liefde in de vorm van schoonmaken, beetje smeren of een pufje contactspray al voldoende.”

'Je ziet met eigen ogen hoe eenvoudig repareren kan zijn'

◀ Monteur Jeroen controleert een haperende cd-speler van een echtpaar bij het Repair Café in Utrecht-Oost. FOTOS: ERIK VAN T'WOUDE

get-verse van *Tussen Kunst en Kitsch* kunnen zien.”

Geen garantie, maar ook geen kosten

In een aantal Repair Cafés slijpen ze ook scharen en vermaken ze gordijnen, en soms is er een fietsmaker. Postma: „De volgende keer dat je fietsband lek is of de ketting te slap, kun je het na zo'n instructie zelf verhelpen. En het inspireert ook om bijvoorbeeld op YouTube naar handleidingen en uitlegvideo's te speuren, in plaats van op een volgend Repair Café te wachten.”

Vaak zitten er onder de handige hobbyisten aan de andere kant van de tafel echte vaklui. Zo is in Wageningen een ex-werknemer van Philips actief voor wie een Senseo-machine geen enkel geheim kent, terwijl kleine elektronische huisraad in goede handen is bij zijn collega die voorheen bij Kema, het keurmerkinstituut voor elektrische apparaten, werkte. Dat is wel zo'n prettig idee, want een (poging tot) reparatie is wel geheel op eigen risico en niet per definitie succesvol.

'Aan de meeste voorwerpen hangt een persoonlijk verhaal of anekdote'

Aan de andere kant kost het je ook niks. Een prijslijst is er niet, want de donaties zijn net als de werkzaamheden op vrijwillige basis.

Maar tevreden bezoekers stoppen doorgaans wel iets in de fooienpot.

Van die bijdrage kan de organisatie nieuw gereedschap of onderdelen als lampjes en zekeringen aanschaffen. Of koffie en thee kopen voor de bezoekers. Want ook als je niks te repareren of te makken hebt, ben je welkom.

▼ In de Super Mario-wandklok blijkt alleen het tandwiel een zetje nodig te hebben om weer op tijd te lopen.

Puzzelen op kinderklok

Postma beseft het niet, maar ze beschrijft precies hoe het met onze kapotte Super Mario-wandklok ging bij een lokaal Repair Café. De urenwijzer was lam, dus gaf hij alleen nog de juiste tijd weer als het zes uur was. Omdat onze jongste nog wel wat oefening met analoog klokkijken kon gebruiken, was het gewenst als het uur-

werkje weer goed zou lopen. Maar hoe geraak je daarbij, want zowel aan voor- als achterzijde was geen schroef te bekennen. Voor de vrijwilligers vormt zo'n puzzel een welkome uitdaging, want het breekt de monotonie van 'wéér een Senseo' – met stip op één, gevolgd door de stofzuiger, het broodrooster en de lamp.

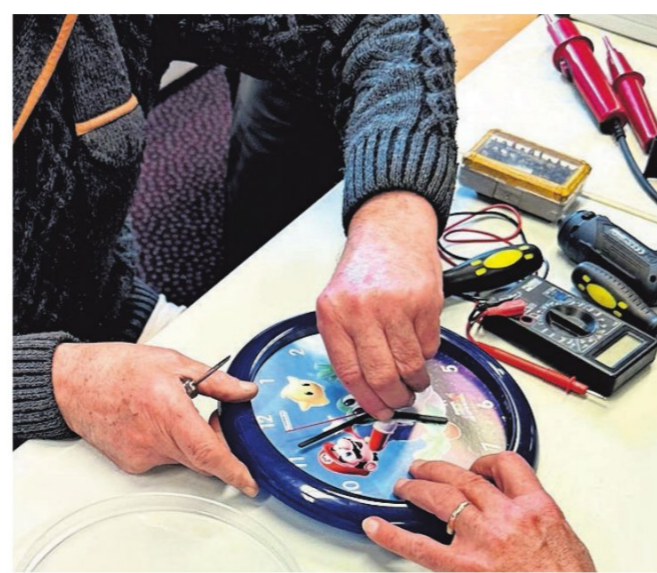
Het klokje wordt bekeken, beklopt, bestudeerd en doorgeschoven naar de buurman rechts. Die ziet in de plastic voorplaat een minieme uitsparing en weet, door op twee punten druk uit te oefenen, het uurwerk te openen. Binnen hoeft het tandwiel maar een klein zetje te krijgen om de wijzer weer keurig in de pas te laten lopen. Als operatie mag het geen naam hebben, de klok weer ophangen op de kinderkamer is bijna meer werk. De winst? Een spontaan gesprek met een dorpsgenoot en de wetenschap dat we dit de volgende keer zelf kunnen fixen.

Tussen Kapot en Kitsch

Het koffiezetapparaat en ander klein elektrisch spul zijn vaste klanten van het Repair Café, maar je kunt er ook terecht voor dat dierbare beeldje dat

gelijmd mag worden of die haperende rits. In principe mag alles mee wat je zelf kunt vervoeren. Dat is de reden waarom de wasmachine hier een zeldzame verschijning is. Maar als je van slepen en sjouwen houdt, en je durft de gok aan dat de reparatie misschien niet lukt, dan houdt het Repair Café je niet tegen.

„Ik heb wat gekke voorwerpen de revue zien passeren”, zegt Postma. „Van een afgedankt Hammond-orgel tot uitbundige carnavalskostuums. Of een monumentale kurkentrekker van een meter hoog. Je weet nooit waar iemand mee komt binnenlopen. Het is niet alleen een kapot ding, maar ook een gespreksonderwerp. Binnen de kortste keren heb je een gesprek met een wildvreemde, want aan de meeste voorwerpen hangt een persoonlijk verhaal of anekdote. Je zou het als de no bud-

REPARER HET ZELF

■ Hoe vervang je zelf het zwenkwiel van een rolkoffier, plaats je een nieuwe batterij in een iPhone, of verhelp je dat haperende pookje op een Nintendo Switch? Dat begint vaak met het bekijken van een stap-voor-stap-handleiding. De website van repaircafe.org

verzamelde reparatie-instructies van meer dan 86.000 producten, waarvan zo'n 2000 in het Nederlands. Ook YouTube barst van vloggende monteurs. Bewegend beeld spreekt soms boekdelen.

■ Stap 2 is werken met het

juiste gereedschap. Daarvoor kun je op nl.ifixit.com handige toolkits kopen, zoals de essentiële elektronica-gereedschapset (€45). Je kunt er ook de populairste herstelonderdelen kopen voor laptops, spelcomputers en smartphones.

■ Een uitgebreide schroevendraaierset, met de

meest gangbare bitjes, is verplichte kost, een goede tang en pincet eigenlijk ook. Fabrikanten als Apple en Nintendo zijn berucht vanwege het gebruik van niet-standaard schroeven. Molesteer die niet met een ouderwetse schroevendraaier maar schaf daar specialistische tools voor aan.

■ Wie zich graag frustratie en (zoek)tijd bespaart, schaft een magnetisch werkmatje aan, zodat die kleine schroefjes en andere onderdelen niet in het heetst van de strijd wegschieten.

■ Voorkomen is beter dan genezen. Door regelmatig schoon te maken,

verklein je de kans dat een apparaat op de operatietafel belandt. Zo komen verreweg de meeste problemen bij espressomachines doordat de machine niet is ontkalkt of schoongemaakt. Een waterkoker verlos je van kalk met citroensap of, als het hardnekkiger is, met azijn.

■ Veel apparaten zijn allergisch voor stof. De stofzuiger mag dus best zelf gestofzogen worden, maar ook de achterkant van de pc-kast of de föhn. Van die laatste zal de motor dan minder snel doorbranden.

■ Heb je een apparaat open, dan vraagt de schoonmaakoperatie om

een subtiele aanpak. Met perslucht blaas je stof weg, of gebruik een antistatisch borsteltje voor elektronica of een pufje contactspray. WD-40 is vaak zo'n tovermiddel dat vuilresten en condensatie verwijdert van o.a. printplaten. Wel even goed laten drogen voordat je de apparatuur weet aanzet.

■ Bijna alles valt te lijmen, maar waarmee? Tweecomponentenlijm, epoxy, houtlijm, contactlijm? Steek daarover eerst je licht op, bijvoorbeeld op [lijmwebshop.nl/lijmwijzer](http://lijmwebshop.nl/), of zie de instructies en stappenplannen van de grote bouwmarkten, zoals Hornbach, Praxis of Gamma.

FOTO: GETTY IMAGES